

baade Ejere og Vurderingsmyndigheder, mener er den rigtige for Jord i middel Kultur ved en almindelig Bondegaard — op til 100 pCt. over. Derfor er det efter min Mening et galt Princip at gaa ud fra, at man kan købe Jord til Oprettelse af Husmandsbrug paa en for Staten forsvarelig Maade efter den gældende Jordlovgivning.

Brorsen: Det er nogenlunde de samme Toner, der lyder denne Gang, som da vi i forrige Rigsdagssamling havde Sagen til Behandling. Vi kan begynde med det ærede Medlem fra Rønne (Hauge), Socialdemokratiets Ordfører, og vi kan gaa til det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen): det stadige Omkvæd i deres Foredrag er, at man ikke faar Jord i den Udstrækning, hvori der er Trang dertil, hvis vi ikke faar en Ekspropriationsparagraf. Det er dette, vi fra vor Side benægter. Nu skulde man synes, at der saa ikke var andet at gøre, at det laa lige for at prøve, om vi ikke kan faa Jord efter den Anvisning, som vi fra vor Side har givet. Jeg kommer mere og mere til den Betragtning, at det er noget, som de Herrer ikke tør, thi vi har jo netop sagt, at vi ikke for Tid og Evighed har taget Stilling til Ekspropriationen, vi har ikke sagt, at vi ikke under nogen som helst Omstændigheder kan gaa med dertil. Men vi har sagt, at vi vilde prøve, om det ikke var muligt at undgaa den, for vi ønsker ikke Tvangsbestemmelser, medmindre de maa anses for at være aldeles nødvendige. Men det er det, de Herrer ikke vil, og jeg tror, som sagt, de ikke tør, thi Tiden vil sikkert give os Ret i, at der ikke mindst i de kommende Aar vil blive tilstrækkeligt af Jord, uden at der behøves Tvangsafstaelse. Det er i og for sig mærkeligt med det ærede Medlem fra Rønne, som jo er Medlem af den overordentlige Kommission og i denne Kommission er med til at gøre en Mængde Forsøg, at han ikke har Lyst til at forsøge med os andre, om det nu alligevel ikke er den rigtige Vej, den, vi har anvist. Nu kommer man stadig med dette — som ogsaa er en Gentagelse —, at vi har brudt med Princippet, for vi vil være med til Ekspropriation i visse Tilfælde, i alt Fald Ekspropriation af Byggegrunde med Havelodder. Ja, vi er ikke Principryttere, vi er temmelig fornuftige Folk, naar vi selv skal sige det. Vi har f. Eks. heller ikke det mindste imod at overveje og muligt gaa med til en Bestemmelse

om Ekspropriation af Jord i Tilfælde, hvor der ikke kan faas et Stykke Jord til Vejanlæg til rimelig Pris. Vi gaar, som jeg har sagt flere Gange, netop saa vidt, som det er nødvendigt at gaa i Øjeblikket, men heller ikke videre.

For Resten vil jeg med Hensyn til Ekspropriation af Byggegrunde med Havelodder sige, at naar vi faar § 5 affattet paa den Maade, som vi tidligere har stillet Forslag om, faar vi nogenlunde de samme Bestemmelser for Land og By; thi det er saadan i Øjeblikket, at man ude paa Landet kan ekspropriere Jord til Opførelse af Boliger i visse Tilfælde. Det er da kun rimeligt, at der bliver ensartede Bestemmelser, saaledes at hvad der gælder ude i Landkommunerne ogsaa kommer til at gælde i Købstæderne. Jeg staar her med en Lov, der er givet i 1850, og hvoraf det fremgaar, at man kan ekspropriere ude i Landkommunerne til Opførelse af Boliger i visse Tilfælde. Det ærede Medlem for Lejre-Kredsen og den højtærede Landbrugsminister kom jo ogsaa ind paa den Tale, som vi har hørt saa tidt, at naar man vil lade Staten optræde som Køber, vil det medføre meget store Prisstigninger. Jeg for mit Vedkommende har gentagende dokumenteret, at det er forsvindende, hvad der her skal købes, idet det kun er Supplerer til den Jord, vi har i Præstegaarde og Len og Stamhuse. Her er kun Tale om en Brøkdel af den Jord, der hvert Aar er ude i Omsætningen, saa det vil ikke medføre nogen Prisstigning. For Resten er der det underlige, at efter det ærede Medlem for Lejre-Kredsens Betragtning skulde det overhovedet være umuligt for Udstykningsforeningerne at eksistere. Det er ogsaa meget vanskeligt i Øjeblikket, men det er, fordi de ikke kan komme ind under de samme Regler med Hensyn til Laan til Opførelse af Bygninger, som naar Statens Jordlovsudvalg udstykker Jord. Ellers har det vist sig gennem en lang Aarrække, at Udstykningsforeningerne absolut køber billigst, netop fordi de i mange Tilfælde køber store samlede Ejendomme. Forholdet er netop det stik modsatte af det, det ærede Medlem og den højtærede Landbrugsminister vil bevise, at naar man køber samlede Ejendomme, faar man Jorden billigst pr. Td. Land.

Saa er der den underlige Bemærkning, der er kommet fra flere af de ærede Talere, at faar vi ingen Brug for Loven, og det er der maaske stor Sandsynlighed for, saa skal den ikke benyttes. Efter den Receipt kunde vi sandelig vedtage mange